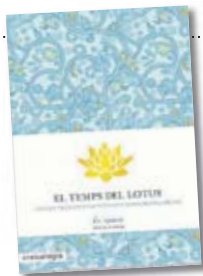

ESTILS

L'amplada d'una vida és molt més important que la llargada

A l'obra *El temps del lotus* (publicada per Editorial Comanegra), Tew Bunnag ens parla d'aquella estranya i meravellosa energia que senten els que acompanyen la persona que s'està morint, tan sols comparable a la que sent el que està al costat d'un nadó naixent. Ens ensenya que no

més abraçant el dolor de la pèrdua foràgitem les ombres i podem començar a viure de manera plena i feliç. Tew Bunnag (Bangkok, 1947) alterna el seu temps entre Catalunya i Tailàndia, on treballa activament en la seva fundació, que acull malalts en fase terminal.

Interpretar el món de

Els textos sagrats demanen una interpretació que inclogui l'experiència per sobre dels judicis

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

No hi ha procés de transformació possible sense interpretació. No hi ha experiència espiritual possible sense interpretació. No hi ha energia vital sense interpretació. Perquè la interpretació és "comprensió en acció; és la immediatesa de la traducció", tal com escriu al llibre *Presencias reales* (publicat per l'Editorial Destino) un dels intel·lectuals més destacats del nostre temps: George Steiner. Nascut a París el 1929, el seu origen jueu serà la base de la seva posterior consciència crítica i humanística, amb una obra que té com a eix central l'estudi literari i la defensa de les arts com el lloc de creació i llibertat a la recerca del transcendent. Per Steiner, l'interpret artístic és també el primer crític i teòric, i aquesta reflexió també la podem extrapol·lar a l'àmbit religiós, en què moltes vegades l'exclusivitat interpretativa dels textos sagrats ha quedat relegada només a determinats càrrecs, cosa que s'ha traspassat a l'àmbit de la cultura.

En contraposició a aquest elitisme, George Steiner ens diu: "Cada execució d'un text dramàtic o una peça musical és una crítica en el sentit més vital del terme: és un acte d'aguda resposta que fa sensible el sentit. El crític teatral per excel·lència és l'actor i el director que, amb l'actor i per mitjà d'ell, prova i realitza les potencialitats de significat en una obra. Ni la musicologia ni la crítica literària poden dir-nos tant com l'acció de significat que és l'execució... A diferència del crític literari o artístic i el jutge acadèmic, l'executant esmerça el seu propi ésser en el procés d'interpretació".

Aquesta conversa íntima de l'interpret amb el que interpreta, també en la polifonia dels textos sagrats, se situa per sobre de teories intel·lectuals per posar en pràctica el que s'està rebent. Un procés que esdevé, tornant a Steiner, "un compromís amb el risc, una resposta que és, en el seu sentit radical, responsable..." "Una

responsabilitat que respon", conclou. Per això, tots els estudis del fenomen espiritual i religiós, totes les interpretacions de les Escripures i altres recitacions revelades, tot comentari hermenèutic, han de provenir en primera instància d'aquesta experiència interpretativa.

El text que ens llegeix

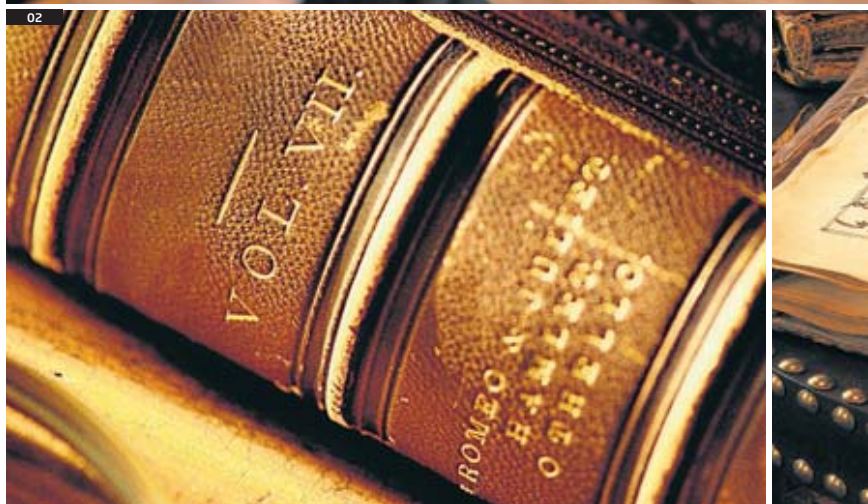
El terme *experiència* és clau perquè situa la interpretació més enllà del que es jutja o es veu, ja que inclou la pràctica. És a dir, no s'amaga en un discurs teòric ni se'n queda al marge. Steiner, a la seva autobiografia *Errata. Una vida a examen* (editada per Proa), ens parla del "clàssic" (en art, literatura, música...) com una forma significativa que ens "llegeix" a nosaltres. Dins d'aquesta dimensió clàssica hem de situar els textos sagrats (de totes les tradicions espirituals), els quals, com en els clàssics de Steiner, ens llegeixen més que nosaltres

Preguntes

Els textos sagrats ens interroguen igual que ho fan els grans clàssics literaris

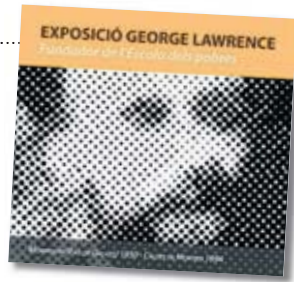
a ells, ja que "cada vegada que l'abordem, el clàssic ens interrogarà". "Desafiarà –continua– els nostres recursos de coneixement i intel·lecte, de ment i cos". Amb els textos sagrats ens sorgiran les mateixes preguntes que ens planteja Steiner davant l'obra esdevinguda clàssica: "Ho has entès? T'ho has replantejat de debò? Estàs preparat per actuar a partir de les preguntes, a partir de les potencialitats de l'ésser transformant, enriquit, que he plantejat?"

A diferència del clàssic literari, però, els textos sagrats són molt més incisius, com reconeix el mateix Steiner: "Res alimenta un odi tan profund en les nostres consciències com la revelació, forçada en nosaltres, que ens quedem curts, que traïm ideals la validesa dels quals reconeixem plenament (encara que sigui de forma subliminal), que en realitat celebrem, però l'exigència de la qual sembla estar fora de l'abast de les nostres capacitats o voluntat. Res es

Exposició: l'exemplar vida de George Lawrence

Del 14 al 29 de novembre la Biblioteca de Caldes de Montbui acull una exposició dedicada a George Lawrence (1830-1894), gal·lès de naixement i enterrat a Caldes, on va dedicar grans esforços a treballar per als més desfavorits i hi és recordat per haver fundat l'Escola dels Pobres i una església que encara perdura.

La cita de la setmana

"No comprenc Déu, però em sembla que aquesta experiència -la de la meua incomprensió- és profundament religiosa i, potser, el nucli mateix de la religió"

Pablo d'Ors

es de l'esperit

CONSCIÈNCIA D'ARA
Cada dijous.
I la setmana que ve:

La paciència, guia per als que busquen

converteix en una cosa tan insuportable com que ens recordin continuament, eternament es diria, allò que hauríem de ser i que tan òbviament no som... Però encara poden sentir-se els antics preceptes de justícia total ara i aquí. En boques d'errants menyspreats, de loquaçs vagabunds que Déu ha fet malalts sense cura de record i de futuritat".

Tergiversar la paraula

Quan la psicoanalista Marie Balmary va conèixer el monjo Marc-François Lacan, germà de Jacques Lacan, es va endinsar en un món on la interpretació de l'experiència (cabdal en la psicoanàlisi) incloïa també l'àmbit religiós ("Nosaltres, els no religiosos, que procedim normalment de la ciència i de diversos medis i moviments ben allunyats de les Esglésies, entrem en aquells textos amb interès i respecte. Desconfiant dels seus traductors i comentaristes, confiem en la seva mateixa lletra, convençuts que diuen molt més sobre l'home que les teories científiques o les doctrines polítiques que abans havíem donat per bones").

Aquelles primeres converses entre els dos personatges han quedat recollides en el seu llibre *El monjo*

Respecte

Els no religiosos entren en els textos sagrats amb interès, desconfiant dels comentaristes

i la psicoanalista (publicat per Fragmenta), on Balmary comparteix els primers resultats d'un procés interpretatiu que l'han convertit en una hermeneuta agosarada dels relats sagrats amb molta difusió, en especial a França. Tot el llibre és una invitació a iniciar el procés de prendre consciència de la nostra capacitat interpretativa, sense presses ni prejudicis. Hi trobem, també, una reflexió del monjo Lacan que ha d'acompanyar qualsevol experiència d'aquest tipus: "D'ençà que lleigeix les Escripures, he adquirit una sòlida experiència en frases capgirades... Sovint veig que el que solem llegir i retenir d'una frase molt important, especialment si és una frase divina, és una inversió radical. El sud en lloc del nord, el sí pel no, la mort en lloc de la vida... Per què? Sembla que quan ens trobem per primer cop amb una paraula de debò, comencem per entendre el seu sentit invers".

Un Déu que sàpiga dansar

Opinió

IGNASI MORETA
EDITOR I ESCRIPTOR

La nostra vida transcorre sobre una corda fluixa sotmesa a les forces contràries de la gravetat i la gràcia, el pes i la lleugeresa. Els místics i els savis de tots els temps ens conviden a alçar els peus i dansar lleugers al ritme de l'Univers, desaferats i lliures en el sentit més noble del terme. Però quan aquestes veus espirituals i sapiencials se sedimenten, donen lloc a tradicions religioses marcades pel pes: la tradició pesa, la doctrina pesa, la litúrgia pesa, la moral pesa, la història pesa, la institució pesa, la jerarquia pesa, la lletra pesa. Pesa i mata. La gràcia esdevé gravetat. El carisma es torna de color gris. El místic es converteix en un funcionari del sagrat, i el savi, en un adoctrinador. Cal aleshores que un nou aire de lleugeresa

remogui la matèria solidificada i li retorni la capacitat d'enlairarse. De volar.

Totes les tradicions espirituals es mouen entre aquestes dues tensions. Carisma, fundació, primera transmissió, reforma, contrareforma... Són moviments a través dels quals

es va manifestant, sovint al ritme de la llei del pèndol, aquesta alternança entre el pes i la lleugeresa. Passem del desvetllament a la somnolència amb una facilitat corpenedora.

A les acaballes del segle XIX, el poeta i filòsof alemany Friedrich Nietzsche va fustigar amb una clarividència vehemència "l'esperit de la feixuguesa". Nietzsche no va ser el gran crític de Déu. Al contrari: en va ser el més gran apologeta. El seu Déu, però, no tenia pes: "Jo només creuria en un Déu que sabés dansar", va deixar escrit al *Zaratustra*. Un Déu que dansa i un ésser humà que sent que Déu dansa a través seu: "Ara sóc lleuger, ara volo, ara em veig sota mi mateix, ara un Déu balla a través meu. Així parlà Zaratustra". Que no pagaria perquè els que més parlen de Déu entre nosaltres ho fessin amb el llenguatge de Zaratustra!

SINERGIES

01. La Bíblia. 02. Shakespeare.
03. L'Alcorà. Els clàssics fan que ens qüestionem el mateix que els textos sagrats. GETTY